

Záznam z jednání Výboru pro institucionální zabezpečení rovných příležitostí žen a mužů
konaného dne 30. května 2013

Místo schůze: Praha, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Podskalská 19, místnost č. 415 (od 10:00 do 12:15 hod.)

Přítomné členky a členové (zástupkyně a zástupci členek a členů s hlasovacím právem):

	Jméno	Organizace
1.	<i>Baršová Andrea</i>	Úřad vlády ČR
2.	<i>Ferrarová Eva</i>	MV
3.	<i>Halanová Květa, zástup: Kateřina Machová</i>	Obec Jílové
4.	<i>Jonitová Bronislava</i>	MO
5.	<i>Niklová Kateřina</i>	MF
6.	<i>Nováková Helena</i>	KÚ Karlovarského kraje
7.	<i>Pavlík Petr</i>	FHS UK
8.	<i>Sajfrtová Hana</i>	MPSV
9.	<i>Světlíková Daniela</i>	Český svaz žen
10.	<i>Šebková Jitka, zástup: Dana Machátová</i>	ČMKOS
11.	<i>Šprincová Veronika</i>	Fórum 50 %

Omluveny/i:

	Jméno	Organizace
1.	<i>Gerhard Vladislav</i>	MČ Praha 18
2.	<i>Jahodová Dita</i>	ProEquality – Otevřená společnost
3.	<i>Kubálková Petra</i>	Aperio
4.	<i>Skálová Helena</i>	Gender Studies
5.	<i>Uhl Michal</i>	MČ Praha 2
6.	<i>Halanová Květa</i>	Obec Jílové

Hostky/é:

	Jméno	Organizace
1.	<i>Hana Frištenská</i>	Rada vlády pro NNO
2.	<i>Hana Kubíková</i>	MMR
3.	<i>Jana Kvasnicová</i>	Veřejný ochránce práv
4.	<i>Andrea Lustigová</i>	MSP
5.	<i>Zuzana Ondrůjová</i>	Veřejný ochránce práv
6.	<i>Zuzana Vaníčková</i>	Úřad vlády ČR

Sekretariát Rady vlády pro rovné příležitosti žen a mužů:

Šafařík Radan, Klusáčková Marie

Z celkového počtu 16 členek a členů bylo přítomno 9, resp. 11 osob s hlasovacím právem (či pověřením), tj. výbor byl usnášeníschopný.

Ad bod 1 – Schválení programu zasedání

P. Pavlík uvítal přítomné členy a členky Výboru, jejich případné zástupce a zástupkyně a hosty a hostky a zahájil jednání. Následně krátce představil návrh programu jednání Výboru a informoval přítomné o tom, že mohou hlasovat jen členky a členové, případně jejich zástupkyně a zástupci s pověřením k hlasování. Kvůli tomu, že L. Zachariášová ještě nebyla přítomna, navrhl P. Pavlík výměnu pořadí bodů 4 za bod 2.

Návrh programu jednání:

1. Schválení programu	P. Pavlík
2. Možnosti financování NNO – Operační program zaměstnanost	Lucia Zachariášová
3. Možnosti financování NNO – Norské fondy	Barbora Hořavová
4. Možnosti financování NNO – dotace ze státního rozpočtu, Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2013	Hana Frištenská
5. Institut Veřejného ochránce práv jako subjekt v oblasti rovného zacházení	Jana Kvasnicová, Zuzana Ondrůjová
6. Různé	členky a členové Výboru

Po představení programu P. Pavlík vyzval přítomné k případným poznámkám k programu, když žádné nikdo nevznnesl, zahájil hlasování o programu.

*O návrhu programu proběhlo **hlasování**: 9 pro, 0 proti, 0 se zdrželi. Návrh byl přijat.*

Ad bod 4 – Možnosti financování NNO – dotace ze státního rozpočtu, Hlavní oblasti státní dotační politiky vůči nestátním neziskovým organizacím pro rok 2013

H. Frištenská se představila jako tajemnice Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (dále v textu RVNNO). Prezentace byla obsáhlá (v příloze číslo 1) a proto se bude dopodrobna věnovat pouze relevantním bodům. H. Frištenská představila vícezdrojové financování NNO, výši příjmů ze soukromých zdrojů, z veřejných sbírek, z vlastních příjmů, z veřejných financí (státní rozpočet, rozpočet státních fondů, rozpočty krajů a obcí, rozpočet EU, komunitární programy EU a mezistátní zdroje mimo EU). Představila dále operační programy, z jejichž zdrojů byly NNO financovány. Dále H. Frištenská představila dotování NNO ze státního rozpočtu prostřednictvím jednotlivých resortů. Zajímavým bodem bylo uvedení nejvíce podporovaných oblastí. Nejmasivněji je pravidelně podporována oblasti tělovýchovy a sportu, v tom je financování jednotlivých oblastí neproporcionálně podporované, RVNNO na to opakovaně upozorňuje, ale marně. Sociální věci a zaměstnanost jsou v některých letech dotovány o trochu více než sport, nicméně jen dočasně. Na třetím místě pak je oblast kultury a ochrany památek. V oblasti dotačních řízení 2012/2013 jsou dva nové

zákony - novela zákona č. 218/2000 Sb. (tzv. „protikorupční novela“), Rozpočtová pravidla republiky a zákon č. 171/2012 o základních registrech (byly spuštěny tři základní registry provozované MV: registr fyzických osob, registr právnických osob a registr práv a povinností; v registrech jsou dohledatelní příjemci dotací).

Organizace dotačních programů probíhá podle kompetenčního zákona. To, co mají resorty napsané v kompetenčním zákoně, realizují ve svých strategických dokumentech a ve svých dotačních programech. Problematika ochrany lidských práv v kompetenčním zákoně není žádnému resortu svěřena. Meziresortně propadá. I rovnost žen a mužů je do značné míry ve stejné situaci. Dotační programy na ochranu lidských práv jsou v určitém slova smyslu pouze na Úřadu vlády a jde o velmi cílené programy zaměřené na romskou komunitu, zdravotně postižené. Ochrana lidských práv v obecném slova smyslu není nikde. Státní správa nemůže dělat nic, co jí není svěřeno kompetenčním zákonem. Jestliže tedy nikdo nesvěřil ochranu lidských práv žádnému státnímu orgánu, nespadá do žádného resortu. Rovnost žen a mužů je horizontálním tematem, není v zákoně nikomu svěřena, je potažmo v gesci všech resortů. Ochrana práv některých znevýhodněných skupin je do jisté míry dotována v rámci hlavních oblastí několika resorty – to se týká národnostních menšin, zdravotně postižených, a dalších občanů, jejichž lidská práva je nutné chránit.

Hlavní oblasti dotační politiky na rok 2013. Jediné, co jako Rada můžeme dělat, je vyjednávat s resorty a spolupracovat s nimi. Resorty tedy sdělí Radě, jaké dotační programy plánují v daném roce otevřít a vláda to rok dopředu schvaluje. Oblast ochrany lidských práv je v hlavních oblastech státní dotační politiky na rok 2013 promítnuta zejména do bodu národnostní skupiny a etnické menšiny, romská menšina, zdravotnictví, a možná programy proti korupci a ochrana spotřebitele, a pak integrace a práva cizinců.

Do konce června 2013 musí být připraveny Hlavní oblasti státní dotační politiky pro jejich projednání vládou ČR, nyní jsou připravené pro připomínkové řízení. Máme nyní podklady od všech resortů kromě Úřadu vlády. Problematika lidských práv se objevuje jen u některých ohrožených skupin občanů. A máme novou hlavní oblast, kterou prosadila místopředsedkyně vlády, a to oblast boj s korupcí – je tvořena třemi dotačními programy. V letošních Hlavních oblastech zařadili oblast „prosazování rovnosti žen a mužů“. Tato oblast je ale stále prázdná. Pokud do ní nenavrhne žádný resort dotační program během připomínkového řízení, bude muset být vyškrtána. Je vidět, že žádný z resortů dotační program v této oblasti neplánuje. Je možné, že během připomínkového řízení nějaký resort doplní do této oblasti dotační program.

Dále máme Blokový grant pro NNO a Švýcarské finanční mechanismy. Implementaci Blokového grantu pro NNO ze Švýcarských finančních mechanismů provádí Nadace Partnerství. Blokový grant pro NNO z finančních mechanismů EHP/Norsko implementuje konsorcium NROS a nadace Partnerství. Zde je podpořenou oblastí oblast lidských práv a rovnost mužů a žen. První výzva bude vyhlášena v září 2013.

P. Pavlík: existence nějaké hlavní oblasti se tedy odvíjí od skutečnosti, že v sobě má nějaký dotační program? Postup je tedy takový, že si určitý resort musí vypsát dotační program a pak se ta oblast stane hlavní dotační oblastí?

H. Frištenská odpověděla, že dotační programy jsou naprosto v kompetenci jednotlivých resortních ministrů. Nikdo, ani vláda jim nemůže přikázat, aby jakýkoliv dotační program vypsali.

P. Pavlík měl dojem, že vláda ČR má nějaké priority v oblasti neziskového sektoru a resorty pak tyto priority naplňují.

H. Frištenská: jednotliví ministři odpovídají za čerpání svého rozpočtu, oni odpovídají za to, jakým způsobem, ho naplní. Jestli tedy vy chcete dotační program, musíte ho vyjednat.

P. Pavlík: Je to tedy otázka kompetenčního zákona. Lidská práva nejsou v kompetenčním zákoně. Kdo by tedy mohl iniciovat aby byla lidská práva v kompetenčním zákoně?

H. Frištenská: toto by mohl iniciovat některý z ministrů, a nebo by to mohla být poslanecká iniciativa. Ale musíte si vybrat, kam by měla být umístěna. Asi to nemohou mít všechna ministerstva. Je nutné zajistit někoho, kdo by to mohl vyjednat. Můžete dát podnět MPSV, aby připravilo pro vládu novelu kompetenčního zákona, který vláda předloží jako vládní návrh poslanecké sněmovně. Nemyslím si, že je k tomu potřeba rozhodnutí vlády. Můžete dát do vlády materiál, že není ošetřena tato důležitá oblast, a že chcete dotační program a že chcete, aby ho otevřela ministryně práce a sociálních věcí. V zásadě může ministr vyhlásit dotační program a nikoho dalšího k tomu nepotřebuje.

P. Pavlík odpověděl, že jeho zajímá, jaké jsou různé možnosti. Jedna cesta je tedy přímo apelovat na ministra či ministryni, druhá cesta je apelovat na vládu.

H. Frištenská: když to budete připravovat pro vládu, a předkládala by to ministryně práce a sociálních věcí, tak jí řeknou, ať si dotační program udělá.

D. Machátová se zeptala, zda resorty, které mají v gesci některé úkoly z Priorit a postupů vlády při prosazování rovných příležitostí pro ženy a muže (dále v textu jako „Priority“), nemusí tyto priority promítnout i do svých dotačních programů?

P. Pavlík: my můžeme iniciovat změnu Priorit, aby jeden z úkolů byl „otevření dotačního programu“ v této oblasti, a také pak návrh zařazení lidských práv do kompetenčního zákona. Považuji za logické, aby toto inicioval Veřejný ochránce práv a nebo Zmocněnkyně pro lidská práva.

A. Baršová zdůraznila dvě klíčové věci.

Za prvé, pokud chceme změnit kompetenční zákon, aby obsahoval, že rovnost žen a mužů patří do kompetence nějakého ministra, mělo by to být právě MPSV. Od MPSV

by mohl vzejít návrh, aby se kompetenční zákon změnil tak, že bude explicitně zmíněná oblast rovnosti žen a mužů.

Za druhé, existence finančních prostředků MPSV na ten dotační program. To by se dalo uložit resortu MPSV i bez ohledu na to, zda je či není zákonem upravená kompetence, protože de facto nyní MPSV tu kompetenci vykonává. MPSV by mohlo agendu vykonávat, konstituovat na základě priority dotačních programů – je na MPSV zda by v jednání s MF a dalšími resorty mělo peníze a kapacitu na administraci dotačního řízení. Samozřejmě, že administrace dotačního programu je náročná, a často je bariérou otevření dotačního programu, kde by i byly finanční prostředky.

P. Pavlík: Co se týká kompetenčního zákona, já myslím, že existuje usnesení zákona, které jasně dává agendu rovných příležitostí a její koordinaci svěřuje do rukou ministryni práce a sociálních věcí a pověřuje jí tím. To, že to ještě musí být v kompetenčním zákoně je pro mě nová informace. Ale kdyby to bylo v kompetenčním zákoně, by to bylo silnějším argumentem.

H. Frištenská: když je to v kompetenčním zákoně, tak to má určitou sílu. Když je to usnesení vlády, tak to zavazuje ústřední orgány státní správy a ministryni. Umístění Rady pro rovné příležitosti žen a mužů je strategické, neboť Úřad vlády by neměl prostředky na případný dotační program.

A. Baršová: Z pozice Výboru je možné podat podnět Radě, který by se překlopil do priorit.

P. Pavlík uvedl, že je záměrem výboru zkoumat, jaké jsou cesty.

J. Kvasnicová se optala, zda dobře pochopila, že P. Pavlík řekl, že by se Veřejný ochránce práv měl nějak angažovat v této věci, že by měl navrhnout, aby dotační program vznikl?

P. Pavlík: řekl jsem, že by měl kompetenční zákon obsahovat oblast lidských práv pro mě ombudsman nebo zmocněnkyně pro lidská práva jsou instituce, které by toto měly z logiky věci navrhnout.

J. Kvasnicová: ono jde o to, že veřejný ochránce práv toto vnímá jako politickou otázku, že to není jejich úkol, navrhovat tuto konkrétní věc.

P. Pavlík: to jsem si nemyslel, že jsou lidská práva politickou otázkou.

J. Kvasnicová: navrhovat, aby to bylo v kompetenčním zákoně je věc do jisté míry formální a není to něco, co by ochránce vnímal jako prioritu. pouze formalita a není to prioritou. Ombudsman by podobnou věc nenavrhoval.

P. Pavlík: nevnímejte to jako kritiku ombudsmana, mě překvapilo, že to není podchycené. Já jsem se jen domníval, že by problematika lidských práv měla být někde ve státní správě podchycena, pokud máme Listinu základních práv.

A. Baršová: lidská práva jsou průřezovým tématem, za které je odpovědné každé ministerstvo. V kompetenčním zákoně může být zabudované, ale není to tak, politická reprezentace to ještě z nějakého důvodu neudělala. Je otázka, zda toto může být zajištěno prostřednictvím dotací, takže je to politikum, je to o rozhodnutí nějakého politického subjektu. Co se týče rovnosti žen a mužů, tam to padá na nás, navrhnout takový dotační program. Co se týká lidských práv obecně, existují úvahy, že lidskoprávní organizace nemohou brát peníze od své vlastní vlády, neboť by šlo o konflikt (týká se například Amnesty international a podobných západních organizací). V oblasti rovných příležitostí však tento konflikt nevidím. Je to tedy spíše otázka politické vůle.

P. Pavlík: Ještě se chci zeptat na jednu věc. Říkalo se tady, že v evropských fondů neziskové organizace čerpají velmi málo peněz. Co se s tím tedy dělá? Dělá se něco s penězi?

H. Frištenská: co se týká Rady vlády pro NNO, neziskové organizace jsou úplně ve všech dotačních programech. Na úrovni řídicího a koordinačního výboru, tak na úrovni pracovních skupin, které připravují jednotlivé programy. Dokonce neziskové organizace přijaly baterii priorit, které budou v jednotlivých operačních programech připravovat. Stěžejní pro nás jsou tři věci:

První je naplnění principů partnerství. Druhá je prosazování sociálního podnikání, ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování, objevilo se to ve dvou programech (bohužel ne v klíčovém programu MPO). Třetí prioritou je snažší administrace, na které MMR pracuje již dlouhou dobu, aby byly jednotné postupy u všech operačních programů. Každý operační program již nebude mít svůj vlastní benefit a systém. Nyní to vše bude jednotné a sdílitelné i systémy byly jednotné, jde o zjednodušení finančních toků, aby to bylo pro NNO přátelštější. Mezi tím obecným, což je programovací proces, a mezi tím konkrétním, což je každá jedna NNO je obrovský prostor, se kterým si nevíme rady, jak ho vyplnit.

P. Pavlík vyzval přítomné, aby vznesli případně ještě nějaké další otázky. Když možnosti nikdo nevyužil, P. Pavlík uzavřel bod s tím, že o dalších krocích v této oblasti se určitě bude jednat na dalších jednáních výboru tak, aby se zapojili do řešení této věci. Následně uvedl bod 3 a předal slovo paní B. Hořavové.

Na jednání dorazil pan náměstek. P. Pavlík uvítal J. Dobeše.

Ad bod 3 – Možnosti financování NNO – Norské fondy

B. Hořavová bohužel nedorazila, a tak P. Pavlík uvedl bod 5.

Ad bod 5 – Institut Veřejného ochránce práv jako subjekt v oblasti rovného zacházení

P. Pavlík uvedl bod 5 a předal slovo J. Kvasnicové a Z. Ondrůjové.

I. Kvasnicová: pochopila jsem, že jsme byly pozvány na toto jednání, abychom pověděly o tom, co v oblasti rovných příležitostí žen a mužů děláme. Obecně lidských práv se týká celá instituce Veřejného ochránce práv. Co se týká personálního zajištění, Oddělení rovného zacházení má nyní 5 členů, příští měsíc se tým rozšíří o 1 kolegyni. Orgán byl zřízen pro naplnění všech směrnic závazných pro ČR v oblasti LP, nejen pro naplnění rovných příležitostí žen a mužů. pokrýváme tedy všechny oblasti rovného zacházení, tedy i hlediska věku, rasy a podobně.

V činnosti vycházíme z kompetencí, které nám ukládá zákon, hlavní oblastí naší činnosti je poskytování pomoci obětem diskriminace. Zejména přijímáme stížnosti a podněty a dotazy a ty v individuálních případech vyřizujeme. V některých případech jde o radu člověku, jindy je potřeba hlubší prozkoumání a to jsou případy, kdy zahajujeme šetření. Zahajujeme šetření pod zásadou že v každém případě ověřujeme i verzi druhé strany, aby vysvětlila své jednání. Když zahajujeme šetření, vyzveme druhou stranu, na kterou si člověk stěžuje, aby podala vysvětlení svého chování a jednání. Naše zkušenost je, že ikdyž subjekty nejsou povinnované odpovídat, většinou odpoví. Autorita VOP zde funguje. Na šetření navazuje tzv. „Zpráva Ochránce o šetření ve věci diskriminace“, která slouží stěžovateli jako podklad, obsahuje to detailní právní rozbor, zpráva dále může obsahovat i doporučení, pro proti stranu, co by měla udělat a jak se má chovat, aby diskriminační jednání sama od sebe napravila. Snažíme se šetření vést tak, aby se jednání bylolo možné mimosoudní řešení sporných věcí. Tato činnost má návaznost i na další úkol VOP, a to je zveřejňování zpráv a vydávání doporučení. Z podkladu, který vypracoval sekretariát výboru, o tom, jak VOP plní jednotlivé aktivity, vyplývá, že v oblasti rovných příležitostí nevydáváme doporučení a zprávy. Jde o nedorozumění. My jako zprávy chápeme jednotlivé Zprávy Ochránce o šetření ve věci diskriminace, a jako doporučení chápeme jednotlivá doporučení, která vydáme konkrétním osobám. Takže když se VOP v individuálním případě vyjadřuje k nějaké koncepční otázce či k určité právní otázce, zprávu zanonymizuje a vyvěsí na webových stránkách. S tím pak vždy nachystáme i tiskovou zprávu pro novináře.

Úkol ze zákona v oblasti doporučení si vykládáme jako individuální odporučení v konkrétní situaci, nejen jako doporučení v širokém slova smyslu. V šetření dáváme doporučení konkrétním subjektům. Když zjistí, že například zaměstnavatel operuje s praxí, která by mohla mít negativní dopad na rovnost žen a mužů, tak po provedení šetření doporučujeme subjektu, ať své jednání změní a napraví, do budoucna. Problém je, že nemáme statisticky podchycené, v kolika případech jsme takové doporučení vydali a co se s ním dále stalo, zda bylo vyslyšeno a nebo **nebylo vyslyšeno. Je to náš plán do budoucna toto změnit. V našich metodických pokynech mít tuto statistiku a vést ji.**

Co se týče doporučení, dříve byly vydávány, nyní nemáme v plánu vydat další odporučení. Vydávali jsme je proto, abychom oslovili širokou veřejnost a otevřeli nějaké téma, které bylo například málo diskutováno a nebo je velmi rozsáhlé. Dokument by měl být dostupný široké veřejnosti, to znamená, že by měl být dost stručný, jasný, nemělo

by se jednat o rozsáhlé elaboráty. Proto vidíme jako přístupnější pro veřejnost i média dávat stručná a konkrétní doporučení ke konkrétním otázkám, kterým by bylo rozumět.

Co se týče provádění výzkumů, VOP nemá personální kapacity pro realizaci více než jednoho výzkumu ročně. Radikálně se zvýšil počet žádostí nejen z oblasti rovného zacházení, a tak se bohužel více nemůžeme věnovat. Výzkum, který se týkal genderové problematiky, byl výzkum projevů diskriminace v pracovní inzerci, a výzkum etnického složení žáků bývalých zvláštních škol (tam se zvlášť evidovaly údaje o pohlaví žáků). To je zatím vše, co jsme realizovali.

V oblasti genderové problematiky nyní nic nezkoumáme. Ochráňme témata výzkumů vybírá tak, že vybere oblast dosud neprobádanou, a nebo se rozhodne získat statistické údaje o problému, který se naopak vyskytuje častěji, jde o rozšířený problém. Oblast genderové problematiky VOP nepovažuje za neprobádanou. Jsou další subjekty, které se touto problematikou zabývají, máme i pracoviště na univerzitách, která mají oddělení zaměřená na genderovou problematiku. Zatím tedy nebyl prostor pro to, aby VOP dělal výzkumnou aktivitu sám z vlastní iniciativy, neboť zde data existují. Není to však úplně vyloučené a i dnes máme problémy, které by si nějaký kvazi-výzkum zasloužily. Jde konkrétně o uplatnění žen v pozici zdravotnická záchranářka – obracelo se na nás větší množství žen. Ženy se mohou vzdělávat, ale v praxi nemají šance se uplatnit s ohledem na nevhodnou legislativu. Možnost uplatnění je pouze v nějakých regionech, ale ve větších městech uplatnění nemají. VOP začal problém řešit na individuální úrovni, nicméně diskutují s doktorem Křečkem o možnosti kvazivýzkumu, který by měl zjistit, jak to se zaměstnáváním těch mužů a žen v těchto pozicích je, chtěl by plošně testovat, jaké jsou šance na uplatnění pro muže a pro ženy v tomto oboru.

Z. Ondrůjová upřesnila, že doporučením není jen dokument, který je k nalezení na webových stránkách. Například v oblasti genderového tématu jsme měli minulý rok poměrně obsáhlé šetření pod záštitou pana doktora Vavraňovského, které jsme dokončili letos. O šetření vznikla zpráva, která obsahuje nějaká obecná doporučení, na základě skutkových okolností z individuálních případů. Výzkum se týkal Grantové agentury ČR a přístupu žen k vědě a výzkumu a nastavení poskytování postdoktorských grantů.

P. Pavlík otevřel diskusi.

D. Světlíková navázala na problém zaměstnávání záchranářek, že by se k výzkumu měl přidat i výzkum uplatnění žen hasiček. Pro ty jsou možnosti uplatnění nulové. Mohou dělat pouze na administrativních pozicích. Ženy nejsou přijímány do aktivní služby jako hasičky. Argumentem zaměstnavatelů je, že nemohou zvedat těžká břemena, ale ještě častějším argumentem je, že jim nemohou zajistit běžné zázemí, jako jsou sprchy, ložnice, toalety.

J. Kvasnicová: takový podnět jsme řešili, ale stěžovatelka přerušila šetření, přestala námi komunikovat, proto my nemáme jak problém řešit, když nemáme stěžovatele. Abychom

mohli testovat uplatnění, potřebujeme dobrovolnice, které by do toho šly a testovaly to – ty mohou být nakontaktovány právě stěžovatelkami. Takže se touto problematikou chceme zabývat, ale nemáme zde kontakty. Na záchranářky kontakty máme. Hlavní problém a zdůvodnění tohoto šetření je dokument (NAJÍT) o bezpečnosti práce, který stanovuje nosit břemena rozdílně ženy a muže. Ženy však jsou vzdělávány a učí se manipulovat s figurínou až do 70 kg již při vzdělávání.

P. Pavlík: Jiné podmínky jsou podle všeho ale uplatňovány v nemocnicích, kde sestry běžně manipulují s lidmi. Zajímalo by mě, jakým způsobem VOP zpracovává statistiky. Statistiky ve zprávě VOP neobsahují informace o tom, jaké konkrétní oblasti diskriminace jsou řešeny, kdy byly řešeny, a vyřešeny, které stížnosti byly jak vyřízeny, které byly vůbec uznány. Plánujete v oblasti sběru dat a statistik nějakou změnu?

J. Kvasnicová: co se týče statistik, jsme si vědomi vlastního deficitu. Souvisí to se systémem evidence podnětů, který neumí data zpracovávat. Výstupy ze statistik z něj vytahujeme ručně. Nyní zpracováváme systém sběru dat a databáze podnětů, aby byla data přesnější a i do budoucna jsme mohli nabídnout pravdivé a úplné statistiky v souhrnných zprávách.

P. Pavlík: Mám ještě jednu otázku, a to, že ze směrnice vyplývá, že by VOP měl dělat nezávislé studie v oblasti diskriminace. Pokud tedy za 3 roky byla vydána jedna studie týkající se inzerce, což je jediná zpráva, kterou jsme našli na webu VOP. Odůvodnění, že výzkumů v této oblasti je dostatek, mi jako důvod k nenaplnění směrnice nepřijde dostatečný. To by mohl říct kdokoliv jiný někde jinde, protože výzkumů a informací máme plno z různých oblastí. Podle směrnice ale VOP funguje jako orgán, v oblasti rovnosti mužů a žen, a tudíž je zde ta povinnost jasně daná.

Z. Ondrůjová: Asi jsme v tomto úplně nerozuměli - za tím, co my vnímáme, že je jedna zpráva, jsou stovky šetření. Opíráme se o konkrétní podněty, které ale všechny nemohou být na webových stránkách.

P. Pavlík: ze směrnice vyplývá, že VOP má provádět nezávislé výzkumy a studie. Nemá jít o šetření právníkové, nakoř je případ odůvodněný nebo není. Ze směrnice vyplývá, že VOP má provádět výzkumy z oblasti diskriminace na základě pohlaví.

J. Kvasnicová: pokud jde o provádění výzkumů, VOP skutečně nemá kapacitu se genderem více zabývat, gender není jediné téma, kterým se VOP má zabývat a nejsme schopni zvládnout více než jeden výzkum ročně. Co se týče témat, muselo by jít o téma, které se prostřednictvím jiných podnětů ukázal jako nutný k probádání a kterým se současně nezabývá někdo jiný.

Z. Ondrůjová doplnila, že se snaží průřezově zpracovávat všechny témata v oblasti rovných příležitostí.

P. Pavlík: můj závěr je ten, že svěřením této pravomoci VOP bylo nešťastné a VOP nemůže naplňovat tuto roli s kapacitou, jakou má.

J. Kvasnicová: pokud se od VOP čeká, že bude každoročně zpracovávat mnoho studií, není to asi reálné. Pro VOP je ale důležité mít tuto kompetenci, aby mohl se zaměřit na téma, které identifikuje jako důležité a které bude chtít postavit na tvrdá data, aby to udělat mohl a mohl také vydat nějaké doporučení i v legislativní oblasti.

Z. Ondrůjová: záštita, kterou dává pověření plynoucí ze směrnice, představuje pro nás výhodu, ale v 5 lidech nemůžeme dělat více.

P. Pavlík: Rozumím tomu, že je to pro vás výhoda, ale z hlediska celkově té problematiky prosazování rovnosti žen a mužů je to velmi nelehká situace. Přestože VOP to pomáhá, tak věci jako takové to příliš nepomáhá.

J. Kvasnicová: jestli se kompetence vnímá tak, že ve všech orgánech, které operují v oblasti rovného zacházení by měl VOP dělat výzkumy na všechna průřezová témata a nedělá je nikdo jiný, nebo je nebude dělat v plné míře, pak to není šťastné. Protože my jsme všichni právníci, a máme jednu metodičku socioložku, která dělá výzkumy nejen v naší oblasti.

P. Pavlík: musíme to zvážit a projednat podání podnětu ohledně institucionálního zabezpečení, protože současná situace není úplně vyhovující.

E. Ferrarová: My jsme tedy dnes zjistili, že neexistuje resort, který by se měl zabývat rovnými příležitostmi žen a mužů, neexistuje žádná instituce, VOP se zabývá rovností žen a mužů pouze pokud má konkrétní podněty a pokud pokládá podněty za hodné šetření. Takže nemáme rovnost žen a mužů zabezpečenou nijak v tomto státě.

P. Pavlík: Nešťastné je, že lidská práva jsou brána jako jeden balík. To pak má logický následek, že to vytěsňuje problematiku rovnosti žen a mužů ve prospěch jiných důležitých problémů, jako je například romská menšina a tohle jde na vedlejší kolej.

D. Světlíková: V tomto podnětu je tedy problém zejména v oblasti zaměstnanosti. Já mám případy v havlíčkobrodské továrně (vyrábějící prvky do automobilového průmyslu), kde musí ženy nosit mašličky na ruce v průběhu menstruace. A ženy podnět nedají, protože by přišly o práci. Nikdo se nenechá ani vyfotografovat. Tyto informace má ze dvou míst, jedna je ze severních Čech. Toto se týká zahraničních zaměstnavatelů, kteří se tímto způsobem chovají z zaměstnancům. Myslím si, že by bylo vhodné zaměřit se ve výzkumu na zahraniční zaměstnavatele, kteří zaměstnávají ženy na manuální práci.

J. Kvasnicová: Bohužel pokud nemáme spolupráci se stěžovatelem, nemusí nám zaměstnavatelé poskytnout žádnou součinnost. My spíše poukazujeme na orgány, které to právo mají. To jsou inspektoráty práce. S těmi spolupracujeme.

D. Světlíková: pokud by návštěva byla ohlášená, žádné mašličky nebudou. I s tím máme zkušenost, že se zaměstnavatelé umí přizpůsobit.

J. Kvasnicová: snažíme se radit mnoha orgánů, jak mají vést šetření v oblasti diskriminace.

Z. Ondrůjová: věříme vám, že se toto děje, my jenom potřebujeme informace. Pokud se na nás nikdo neobráť a nemáme podnět, nemůžeme nic dělat. Máme podobnou zkušenost s jedním zahraničním zaměstnavatelem, kde jsme řešili parkování pouze pro ženy v určité části parkoviště.

D. Machátová: Kauza se objevila už v minulosti a šlo právě o obchodní řetězec. Bylo to v Globusu, kde to řešily odbory, takže se to nedostalo k soudu.

D. Světlíková: Já vím o praxi s mašličkami zprostředkovaně od dětí maminek, které to postihuje. Z Havlíčkova Brodu bych vám mohla poslat podnět i přímo s konkrétní továrnou, co se táký severních Čech, tam se zaměstnankyně bály i zveřejnit jméno zaměstnavatele.

P. Pavlík poděkoval zástupkyním Veřejného ochránce práv, nechal zbytek této debaty na osobní vyjednávání a uzavřel bod a informoval o tom, že se k bodu vrátí na dalším jednání výboru a vypracují podnět pro Radu vlády. P. Pavlík otevřel bod 2 a předal slovo L. Zachariášové.

Ad bod 5 – Možnosti financování NNO – Operační program zaměstnanost

L. Zachariášová pozdravila všechny přítomné a omuvila svůj pozdní příchod. Informace, které se týkají nového operačního programu, který naváže na současný Operační program lidské zdroje a zaměstnanost. V současné době je na MPSV připravován Operační program zaměstnanost (dále OPZ). Příprava probíhá tak, že je několik investičních priorit, naše oddělení je odborným garantem investiční prioritu „rovné příležitosti žen a mužů“. Koordinuje to celý útvar zabývající se evropskými fondy. Pro účely konzultací a celé přípravy OPZ jsme vytvořili „podskupinu pro rovné příležitosti žen a mužů“, (což je součást pracovní skupiny, která je hlavním konzultačním a přípravným tělesem nového programu), v rámci které jsme konzultovali a plánujeme další konzultace OPZ. Podskupina je tvořena členy a členkami Rady a jejích 4 výborů. Zatím proběhlo jednoosobní setkání. Celá skupina má asi 30 členů a členek, takže se sešli jen předsedkyně a předsedové výborů a Rady a její pracovní skupiny plus paní M. Čermáková jako zástupkyně občanské společnosti. Jednání bylo plodné a vyjasnili jsme si spoustu věcí a navážeme na něj v dalších krocích přípravy OPZ. Původně v OPZ mělo být několik strategických cílů, jako například zvýšit zaměstnanost žen, sladovat pracovní, osobní a rodinný život a podobně. Nicméně jsme začali narážet na překážky, že jsou tam oblasti, konkrétně oblast podpory zaměstnanosti, a z MMR je tlak, aby se jednotlivé oblasti podpory nepřekrývaly. A tak byla po konzultaci s částí pracovní podskupiny vytvořena jedna investiční priorita, „snížení rozdílů v postavení žen a mužů na trhu práce. Tam si myslíme, že je možné vztáhnout jak zvyšování zaměstnanosti žen, sladění, téma rozdílů v odměňování žen a mužů, horizontální a vertikální segregace na trhu práce a co se nám ukazuje jako velmi zásadní věc, to je, abychom zohledňovali nejen ženy, vracející se po MD na trh práce, ale i zaměstnávání starších žen. To je téma, které nebylo dosud příliš řešené, a ani my v rámci naší agendy jsme se na něj nezaměřovali, nicméně tento OPZ ho zdůrazňuje a chceme ho zohlednit.

OPZ je prozatím obecně a široce definovaný, a proto nejsou konkretizovány ani podporované aktivity, aby byl v rámci výzev prostor pro aktuální potřeby. Vzhledem k tomu, že OPZ má být činný do roku 2020. Nyní jsou tedy podporovanými aktivitami další profesní vzdělávání žen nebo osob pečujících o závislého člena rodiny, rekvalifikace, vzdělávání a poradenské aktivity, ochrana proti projevům diskriminace, zvyšování povědomí, advokační služby, podpora flexibilních forem práce, a tak dále.

Do typů příjemců OPZ řadíme MPSV a jím řízení instituce, další orgány státní správy, zaměstnavatelé, kraje, obce, poradenské vzdělávací instituce a nestátní neziskové organizace a sociální partneři.

Předběžně probíhá spolupráce na této výzvě s kolegy ze sekce 8, kteří vyhláší výzvy a hodnotí žádosti a koordinují činnost současného OP LZZ. Sekce 8 má informace a detailní statistiky o příjemcích, a o programech. Vedli jsme diskusi o tom jak by mohlo vypadat schéma výzev v budoucím programovém období a shodli jsme se na třech hlavních oblastech:

- 1) Hodnotou alokace největší oblastí budou projekty pro firmy: balíček různých opatření, které budou firmy realizovat naráz – na základě auditu realizují souhrn aktivit, které odpovídají jejich potřebám.
- 2) Systémová podpora: obecné zvyšování povědomí o rovnosti žen a mužů. Příjemcem je zde MPSV, které by tuto aktivitu zaštitilo, oddělení rovných příležitostí žen a mužů je ochotné převzít záštitu nad aktivitou.
- 3) Ad hoc podpora, podpora vzdělávání a podpora podnikání: tam bude OPZ reagovat na konkrétní poptávku, na další aktuální potřeby.

V průběhu léta 2013 bude probíhat otevřená konzultace programu, což je prostor pro zapojení se do připomínkování programu na webových stránkách.

P. Pavlík poděkoval za informace k novému OPZ, a otevřel diskusi:

P. Pavlík se zeptal, zda bude v rámci OPZ prostor na rekvalifikace do netradičních povolání, kde dochází k segregaci? Bude to spadat do jedné z oblastí?

L. Zachariášová zopakovala, že konkrétní kroky v této oblasti budou v jednotlivých výzvách. V oblasti státní aktivní politiky zaměstnanosti s rekvalifikacemi počítají. Specifický cíl OPZ je strukturován tak, že tento typ rekvalifikace může spadnout i do oblasti alokace pro firmy, odvíjí se to od jednotlivých výzev. Dále součástí těch ad hoc výzev budou zaměstnávání žen po výpadech z trhu práce či během péče o závislého člena rodiny.

Nyní byla poslední výzva pro školky, kdy byla vytvořena jednotková cena místa ve školce, podle které se odvodí výše dotace. Realizátoři výzvy OPZ budou vycházet z těchto zkušeností, což by zjednodušilo příjemcům administraci a realizaci projektů.

D. Machátová se zeptala, jakým způsobem bude uveřejněna výzva k konzultaci a připomínkování OPZ, aby se mohli zapojit?

L. Zachariášová uvedla, že výzva bude uveřejněna prostřednictvím poradních orgánů Rady pro rovné příležitosti žen a mužů.

P. Pavlík považuje za problematické, že MPSV zasahuje do předškolního vzdělávání. Není přesvědčen o tom, že dětská skupina namísto podpory mateřských školek (jakožto vzdělávacích zařízení) je dobrá a udržitelná alternativa. Kvůli tomu, že není jisté, že dětská skupina jako forma předškolní péče má být do takové míry podporována (když ještě není ani jisté, jestli zákon nabyte účinnosti).

L. Zachariášová: otázku péče o děti v předškolním věku má v gesci MŠMT, MPSV se však snaží současnou situaci v oblasti předškolního vzdělávání řešit alespoň v rámci svých kompetencí.

J. Kvasnicová souhlasila, že VOP zákon o dětské skupině kvitovali, protože mnoho rodičů nemá možnost hlídání dětí a neočekává, že děti budou vzdělávány, jen je chtějí pohlídat, zatímco oni pracují.

P. Pavlík: nedostatek školek je problém jen velkých měst a regionů, které privatizovali zařízení a nemají je. Jsou to často satelity, lokální problém aglomerací. Tato změna je řízená státem. Školky byly privatizovány, aby se lidi naučili platit za něco, co bylo dosud samozřejmé. Dokud byly státní a soukromé školky, byly zde požadavky na kvalifikaci, s dětskou skupinou ale není potřeba kvalifikace. Větší problém ale je, že rodiče chtějí jen hlídání. Má však stát rezignovat na vzdělávací funkci předškolní péče?

J. Kvasnicová by pro děti starší 4 let jistě preferovala vzdělávání, u mladších dětí však stačí umožnit hlídání.

D. Machátová: rodiče sice mohou jít do práce, ale má to dopady do budoucna, již nyní má čím dál více dětí řečové a logopedické problémy a vady, a při nástupu do 1. třídy se předpokládá, že dítě přijde připravené.

Z. Ondrůjová: nezříkáme se odpovědnosti zřizovat vzdělávací zařízení, ale je mnoho lokalit, kde matky přicházejí o zaměstnání, protože nemají hlídání pro děti. Takových podnětů máme opravdu mnoho. Dokud problém nedostupnosti předškolního vzdělávání neuchopí MŠMT, je dětská skupina dobrá alternativa.

H. Nováková rodiče odpovídají za vzdělávání a přípravu svých dětí, oni se musí rozhodnout a vzdělávat děti.

P. Pavlík: rodiče mohou volit mezi možnostmi danými státem. Nyní nemají volbu, když jsou mateřské školky nedostupné.

L. Zachariášová: problém skutečně existuje, nevyřízené žádosti o přijetí dětí do MŠ je jen za poslední rok 60 000. V ČR máme neúměrně dlouhou rodičovskou dovolenou, a dítě

ve dvou letech není možné umístit do mateřské školky. Rodiče doma hlídají děti, ale socializace dětem také přináší pozitiva.

A. Baršová. Vnímám specifický problém a to je situace, že firemní školky snižují mobilitu žen, snižují jejich možnost volby jiného zaměstnání. Podněcuje to navíc instituce, aby zřídili školku pro své zaměstnance. To zvyšuje sociální rozdíly. Veřejná moc dá finance investorovi, který vytvoří školku pro své zaměstnance. Na Praze 4 se nabízí mnoho služeb, nicméně jejich ceny se však blíží tržním cenám hlídání, a služby se postupně komercializují a jsou dostupné jen pro určitou skupinu lidí. Soukromé školky jsou k dispozici, ale jen pro vysokopříjmové rodiny. V USA se například veřejně diskutovaly benefity firmy Google a jejich morálka, protože šlo o firemní školku, a ta stojí mnoho peněz zřídit. Navíc je dětská skupina ideální řešení pro firmy, kde jsou provozem a dlouhé směny (například nemocnice, továrny, atd.).

P. Pavlík poděkoval za postřeh, že je špatné, když úřady mají dětskou skupinu (firemní školku), a mají na ní dotace.

E. Ferrarová doplnila, že v rámci soutěže Úřad roku půl na půl je hodnoceno, jak úřad funguje vzhledem ke svým zaměstnancům, tedy také, zda nabízí předškolní vzdělávání/hlídání dětí zaměstnancům. Vzhledem k této debatě tedy z hodnocení vyřadí jako kritérium školky pro zaměstnance úřadů a doporučí, aby se do obecní praxe zařadilo zajištění stejných možností umístění dětí předškolního věku pro zaměstnance úřadu i pro ostatní občany.

P. Pavlík uzavřel bod, zakončil tak jednání a informoval se, zda by se v létě na konci června ještě výbor sešel, aby se zpracovaly diskutované podněty.